

Rekenkameronderzoek raadsinstrumenten | *Van indienen tot impact*

Presentatie gemeenteraad

23 september 2026

Agenda

- Context bij het onderzoek
- Conclusies
- Aanbevelingen

Context bij het onderzoek

AANLEIDING

- Einde raadsperiode 2022-2026 en aantreden nieuwe raad vormen een natuurlijk reflectiemoment.
- Moties en amendementen zijn de meest gebruikte instrumenten van de raad om het college te sturen.
- De rekenkamer onderzoekt of deze instrumenten daadwerkelijk bijdragen aan de kaderstellende en controlerende taak.

DOELSTELLING

- In beeld brengen in hoeverre de gemeenteraad de beschikbare raadsinstrumenten benut.
- Nadruk op moties en amendementen: in hoeverre worden deze effectief ingezet?
- Afgebakend tot de raadsperiode 2022-2026.

HOOFDVRAAG

Waaruit bestaat het raadsinstrumentarium in Amstelveen en in hoeverre dragen aangenomen moties en amendementen bij aan het uitvoeren van de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad?

DEELVRAGEN | 5 thema's

Instrumentarium

Uitvoering

**Ambtelijke en
bestuurlijke inzet**

Impact

Leerpunten

AANPAK

1

Startbijeenkomst

2

Enquête onder vorige raad

3

Documentenonderzoek

4

Gespreksronde

5

Rapportage

Conclusies

De Amstelveense gemeenteraad beschikt over een breed instrumentarium en maakt daar actief gebruik van. Tegelijkertijd blijft het potentieel ten behoeve van de kaderstellende en controlerende taak deels onbenut.

Deelconclusie 1

Van het lokale instrumentarium kent en benut de raad vooral moties, amendementen en het vragenrecht. Een bewustere keuze voor het meest passende instrument kan de kaderstellende en controlerende rol verder versterken.

- Moties, amendementen en vragenrecht zijn laagdrempelig en worden breed gebruikt.
- Initiatiefvoorstel, interpellatierecht en onderzoeksrecht zijn wel bekend maar worden minder ingezet; deze instrumenten zijn zwaarder en vragen meer voorbereiding.
- Raadsleden zijn niet altijd op de hoogte van de mogelijkheden en weten niet altijd welk instrument bij welk doel past (agenderen versus controleren).
- De griffie adviseert steeds actiever, maar wordt regelmatig te laat betrokken waardoor de ruimte voor advies beperkt blijft.

VANUIT DE PRAKTIJK

- *In de raadsperiode 2022-2026 zijn 211 moties en 42 amendementen ingediend. Daarvan is 73% van de moties en 57% van de amendementen aangenomen*

De raad is beperkt bekend met het regionale instrumentarium en benut dit vrijwel niet.

- Het regionale instrumentarium is nauwelijks bekend bij raadsleden en staat niet in het handboek voor de raad of een nota verbonden partijen.
- Bij regionale stukken wordt standaard voorgesteld geen zienswijze in te dienen, zonder dat de raad hierover het gesprek voert; besluitvorming blijft zo beperkt tot goedkeuren.
- Samenwerking met raadsleden uit andere gemeenten wordt weinig benut; lokale partijen staan hierbij op achterstand omdat zij geen partijnetwerk hebben.
- De huidige inzet van regionaal instrumentarium staat niet in verhouding tot het belang van de regionale samenwerking, gezien de bestuurlijke en financiële omvang ervan.

VANUIT DE PRAKTIJK

- *De gemeentelijke bijdragen aan verbonden partijen bedroegen in 2025 circa € 22,3 miljoen euro; ongeveer 6% van de totale gemeentelijke lasten.*

De gevolgen voor uitvoerbaarheid maken niet altijd onderdeel uit van de afweging om een motie of amendement in te zetten.

- Bij het indienen en aannemen van moties en amendementen wordt niet altijd expliciet stilgestaan bij financiële dekking en beschikbare capaciteit;
 - knelpunten worden hierdoor soms pas zichtbaar na aanname.
- Er zit een spanningsveld tussen de rollen van de raad: signalerend en profilerend vanuit de volksvertegenwoordiging, versus toetsend op uitvoerbaarheid, financiën, capaciteit en rolverdeling vanuit de kaderstellende en controlerende rol.
 - Die afweging wordt niet structureel getoetst en vindt niet altijd expliciet plaats.
- Dit weegt zwaarder nu de gemeente voor een structurele bezuinigingsopgave staat.

VANUIT DE PRAKTIJK

Bij de motie huisvesting woonwagenbewoners bestond de betrokken afdeling uit 2,5 fte met een structurele overbelasting van 40 tot 50%. De uitvoering vroeg in korte tijd veel capaciteit, waardoor ander werk bleef liggen.

Vastlegging, monitoring en afdoening zijn georganiseerd, maar maken niet altijd zichtbaar wat daadwerkelijk is uitgevoerd.

- Vastlegging en monitoring zijn organisatorisch op orde; voor betrokkenen is inzichtelijk welke moties zijn aangenomen en welke status deze hebben.
- De mate waarin afdoeningsbrieven herleidbaar maken hoe uitvoering is gegeven aan afzonderlijke verzoekpunten, verschilt: soms zijn acties en resultaten duidelijk, soms is onduidelijk hoe dit zich verhoudt tot de oorspronkelijke bedoeling.
- Formeel is de afdoening dus georganiseerd, maar de inhoudelijke navolgbaarheid van de uitvoering is niet in alle gevallen gelijk.
- Duidelijke uitvoeringstermijnen ontbreken vaak, waardoor lastig te beoordelen is of moties tijdig zijn uitgevoerd en afgedaan.

Deelconclusie 5

De raad benut de beschikbare informatie beperkt om uitvoering, resultaten en effecten van moties en amendementen te controleren. Daardoor blijft het zicht op het uiteindelijke effect gering.

- Bij amendementen is doorgaans duidelijk wat er wijzigt; bij moties biedt de afdoeningsbrief niet altijd genoeg inzicht in de bereikte resultaten.
- Moties schrijven soms een concrete oplossing voor in plaats van een richting op hoofdlijnen. Dat verschuift de aandacht naar de uitvoeringswijze en vervaagt de grens tussen kaderstellen en uitvoeren.
- De raad spreekt het college beperkt aan op uitvoering en resultaten; de aandacht ligt vooral op indienen en aannemen.
- Hierdoor kan de raad achteraf slechts beperkt beoordelen of moties en amendementen hebben bijgedragen aan de beoogde effecten.

VANUIT DE PRAKTIJK

De motie "sturen op gelijke kansen" schreef een specifieke oplossing voor (een beurs voor leraren); dit ging verder dan kaders meegeven. Bij de uitwerking bleek daar vanuit het onderwijsveld weinig behoefte aan.

Aanbevelingen

Verstevig de adviserende rol van de griffie

- Maak afspraken over het moment waarop voorstellen (of vragen over instrumenten) aan de griffie worden voorgelegd.
- Maak afspraken over de wijze waarop de griffie adviseert over keuze en toepassing van instrumenten.
- Zo krijgt de raad meer gelegenheid gebruik te maken van de deskundigheid van de griffie.

Versterk het inzicht op sturings- en controlemogelijkheden bij regionale samenwerking

- Draag de griffie op de sturings- en controlemogelijkheden bij verbonden partijen beter inzichtelijk te maken.
- Overweeg een nota "Samenwerking" (inclusief verbonden partijen) op te stellen.
- Borg het regionale instrumentarium in het handboek voor de raad en het inwerkprogramma.

Versterk de informatiepositie bij het opstellen van moties en amendementen

- Ga als raad met het college in gesprek over de informatie die nodig is om uitvoerbaarheid, capaciteit, dekking en eigenaarschap beter te kunnen meewegen.
- Maak afspraken over tijdige informatie-uitwisseling tussen raad, griffie en organisatie, binnen de bestaande rolverdeling.

Borg de inhoudelijke navolgbaarheid van afdoening van ingezette raadsinstrumenten

- Beschrijf welk resultaat wordt beoogd, binnen welke termijn wordt teruggekoppeld, en waar relevant welke gevolgen dit heeft voor de uitvoering.
- Draag het college op om in de formele afdoening van moties en amendementen ook de inhoudelijke navolgbaarheid te borgen. Laat daarbij uitvoeringstermijnen opnemen in de afdoeningsbrieven.
- Stel de afdoening van toezeggingen en moties formeel vast in de raadsvergadering, zodat aandacht ook uitgaat naar de opvolging van besluiten.

Evalueer periodiek de inzet en effectiviteit van raadsinstrumenten

- Agendeer periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks) een raadsgesprek over uitvoering en resultaten van raadsinstrumenten.
- Bespreek niet alleen of moties zijn afgedaan, maar ook of ze hebben bijgedragen aan het beoogde resultaat.
- Besteed ook aandacht aan weinig benutte instrumenten (initiatiefvoorstel, interpellatie, onderzoeksrecht, regionale instrumenten).

Vragen?